

No. B.X. 22144
Bijlage: 1.
Dict.: XI. Typ.: TZ.

's-Gravenhage, 18 October 1947
Javastraat 68.

17

Onderwerp: Overzicht No.9.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van
Overzicht No.9 van mijn Dienst, afgesloten per 1 October 1947.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G. Crabbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

Overzicht No.9.

1947.

I N H O U D.

I.	Waarheidszomerfeest 1947.	blz. 1.
II.	Welvaartscongres der C.P.N. ("De Waarheid")	blz. 3.
III.	Vereniging "Nederland-U.S.S.R."	blz. 7.
IV.	A.N.J.V.-Actie te Praag op het Wereldjeugdfestival	blz. 8.
V.	Nederlandse Sectie der IVE Internationale	blz.13.
VI.	Interneringsprocedure in Ned.Oost-Indië	blz.15.
VII.	Indonesië	blz.15.
VIII.	Overzicht der stakingen in September 1947	blz.19.

I. WAARHEIDSZOMERFEEST 1947.

"Het openbare leven van Nederland zucht onder de vloek van leugen en vervalsing. Men zegt: Er is geen geld voor de opbouw van arbeiderswoningen. Men zegt: Er zijn geen kreperegevallen meer in Limburg en Brabant. Men zegt: Er is geen geld voor subsidie op het levensmiddelenpakket, geen extra voeding voor zware arbeid. Er wordt overal op bezuinigd, behalve op de militaire uitgaven en op de winsten van de millionairs. De regering startte na de bevrijding met de leuze rechtvaardige verdeling van de armoede, maar wat is de praktijk? Lage lonen en hoge winsten, geen of onvoldoende hulp aan oorlogsslachtoffers. Degenen, die in de oorlog het meest verdienden, doen dit ook thans weer. De praktijk is: de armen worden armer, de rijken worden rijker. Het internationale kapitaal wil verdienen. Ons wordt de leugen als waarheid opgediend, omdat het Amerikaanse grootkapitaal van de afhankelijkheid der West-Europese landen wil profiteren. Tegenover deze leugens aan de lopende band stellen wij onze krant, dat is "De Waarheid".

Deze woorden van Gerben WAGENAAR, de voorzitter der Communistische Partij Nederland, gesproken op het jongste Waarheidszomerfeest te Birkhoven, gaven zo ongeveer de aard aan van de massale demonstratie, welke duizenden lezers van "De Waarheid", alsmede hun gezinsleden, Zondag 7 September l.l. samenbracht in de omgeving van Amersfoort.

Vele bezoekers zagen in deze grootscheepse, technisch vlot georganiseerde meeting een politieke manifestatie. Het feit, dat de voornaamste woordvoerder, Wagenaar, een week vóór het Economisch Congres in Den Haag preludeerde op hetzelfde, aldaar aangeerde thema, deed reeds uitkomen, dat het Waarheidszomerfeest 1947 inderdaad mede werd gebruikt als propagandamiddel van de Nederlandse communisten tegen het door hen gelaakte beleid van de huidige Regering.

Meerdere aanwezigen, die dit zomerfeest uitsluitend als een uitgaansdag beschouwden, toonden weinig interesse voor de spaarzame redevoeringen. Het publiek was rumoerig en legde slechts matige belangstelling voor de artisten aan de dag.

Na het begroetingswoord van de directeur van het dagblad "De Waarheid", Nico van der DRIFT, en de reeds ten dele gerveerde toespraak van Gerben Wagenaar, die intekening op de tweede obligatielening voor het eigen dagbladbedrijf met krom redenen aanbeval, volgde een ballonwedstrijd. Het afwisselende amusement, dat aan jong en oud op Birkhoven werd geboden, paste geheel in een manifeste sfeer van strijdvaardigheid. Weliswaar ontbrak, ondanks de inspanning van de organisatoren, een typisch voorbeeld van revolutionaire gezindheid in de kunst, doordat de Amerikaanse bezettingsautoriteiten aan de "proletarische zanger" Ernst Busch te elfder ure een visum hadden geweigerd. Dientengevolge wachtten de Waarheids-gasthoren Zondagochtend 7 September, tevergeefs met een auto aan de Nederlands-Duitse grens op de aankomst van Busch.

Intussen werd voor de tienduizenden, die rond het met microfoons uitgeruste houten verhoog, schouder aan schouder in het gras waren gezeten, door de volgende personen en groepen een amusementsprogramma ten beste gegeven: de (Limburgse) Schalmoc-

kapel "Gluck auf" o.l.v. E. Betzema; De Wilbury's, komische acrobatiek; het gezelschap Wim Kan, Corry Vonk, Cor Lemaire en Lya Sten met zang en voordracht; de acteur Jan Musch; het zangduo Uut en Bert Husing; Corry Couvreur; Chris Taverne met de pianist Lion Contran; Cor Zwart-alias Sijmen met zijn kreupele rijmen; Carlo Reni, imitator; Stanelly, luchtacrobaat; "De Schavuiten", zijnde drie jongens met een gitaar; het Radiosterren-ensemble met Jan Vogel en zijn accordeonorkest; Maria Zanora met Spaanse liederen; De Zingende Zwerver Frans van Schaik en de hiervoren genoemde Lion Contran en tenslotte het zangkoor "Morgenrood" uit Amsterdam o.l.v. Kees Smulders, die ook de massazang van socialistische liederen door de 300 personen tellende gezamenlijke rode zangkoren dirigerde. Als conferencier trad Hans Tiemeijer op. Het Krontjong-orkest "Sinar Indonesia", bestaande uit enige Indonesiërs, verleende evaneens medewerking.

De conferencier Tiemeijer bood de leider van "Sinar Indonesia" gelegenheid zelf de nummers van het orkestrepertoire voor de microfoon aan te kondigen. Deze hield toen, waarschijnlijk buiten het vastgestelde programma om, een politiek toespraakje. Zijn "spontane uiting" eindigde met de kreet "Merdeka, tetap Merdeka" (Eens vrijheid, altijd vrijheid), voorafgegaan door de opmerking, dat, als men het woord politieel hoort, men aan gummiknuppels denkt. "Maar zij kwamen met tanks, oorlogsschepen en bommen, die zij op weerloze vrouwen wierpen. Denk aan Rotterdam". (Het viel niet vast te stellen of de geluidsinstallatie op dat moment om redenen van beleid of van techniek even buiten werking werd gesteld). Des morgens werd op het Waarheidszomerfeest gefilmd en gefotografeerd uit een vliegtuig, gekentekend P.H.N.A.D., dat zowel boven als nabij het terrein vloog. Soms tijds waren de redevoeringen door het motorgeronk moeilijk te verstaan. Multifilm te Haarlem heeft van het podium af, de gehele dag opnamen gemaakt. Het buitenterrein van Birkhoven was ingericht voor de met de ouderen meegekomen kinderen. Zij werden met gezelschapsspelen bezig gehouden.

Ruim dertig extra-treinen (het gehele reservo-materiaal der N.S.) en 250 autobussen, alsmede talloze fietsen, hadden de feestgangers naar Birkhoven gevoerd. De schattingen liepen uiteen van ruim 40.000 tot 90.000 aanwezigen.

Het terrein, gelijk aan de afmetingen van twee voetbal-speelvelden, herbergde de volwassenen, die bij gebrek aan zitbanken meest in zittende of liggende houding het programma moesten volgen. Uitgaande van de berekening, dat zich op elke vierkante meter $\frac{1}{2}$ bezoeker kon ophouden en de verzamelplaats 28.800 M² oppervlakte besloeg, zouden met inbegrip van omstreeks 1500 à 2000 gaande en staande bezoekers en circa 600 op de tribune-zitplaatsen, ruim 45.000 personen dit Zomerfeest hebben meegemaakt. Plaatselijk deskundigen kwamen tot eenzelfde globale berekening.

Op Birkhoven liet de leiding evenwel omroepen, dat circa 80.000 personen aanwezig waren. In "De Waarheid" van Maandag 8 September 1947 werd het aantal bezoekers "volgens voorzichtig raming" al op 90.000 geschat. Dit heeft in de niet-communistische pers aanleiding gegeven tot kritisch commentaar, waaraan de vrolijke noot evenmin ontbrak. Uit een officieel interpellatie van de fractievoorzitter der P.v.d.A. in de gemeenteraad van Amersfoort bleek, dat aan de bedoelde gemeente voor ruim 32.000

personen de verschuldigde vernakelijkheidsbelasting was betaald. Gevraagd werd of het gemeentebestuur bereid was, indien beide cijfers juist bleken te zijn, de nodige stappen te doen om alsnog de verschuldigde belasting voor de overige, ongeveer 60.000 bezoekers in de gemeentekas te doen storten.

"De Waarheid" van 23 September 1947 (Haagse editie), kennelijk indachtig de rede van de C.P.N.-voorzitter op haar veelbesproken zomerfeest, bond wederom de strijd "tegen leugen en valsing" aan met een bericht, waarin de lezers zonder meer werden verwittigd van de Amersfoortse interpellatie. Ofschoon aan zo'n oproep praktisch niet meer kon worden voldaan, plaatste de Waarheid-redactie er de kop "Tellers gevraagd" boven. Slechts de onderkop: "Ons Zomerfeest voorwerp van een P.v.d.A.-rol" gaf spaarzaam commentaar. In haar Amsterdamse uitgave van dezelfde dag drukte "De Waarheid" echter een vrolijk stukje "van zeer welingelichte zijde" af onder het opschrift "De cijfferaar van Amersfoort". Het A.N.P. werd hierin voor de schatting van de 90.000 verantwoordelijk gesteld, maar achteraf bleek, dat een communistisch insider, op zijn beurt, de A.N.P.-verslaggever deskundige voorlichting had verstrekt.

De C.P.N. maakt in haar bladen en periodieken propaganda voor de zogenaamde "Rode Dinsdag". De traditionele Prinsjesdag, de opening van het nieuwe parlementaire jaar in Nederland, werd door de Partijleiding aangegrepen om vooral in de grote steden protestvergaderingen te houden tegen de Regering-Beel. De ontstemming der Nederlandse arbeidersklasse moest op "Rode Dinsdag" massaal tot uiting komen. De deining welke de organisatoren ermede wilden veroorzaken, trok nauwelijks de aandacht van niet-communisten.

In September verscheen het (proef?)-nummer van "Kwartaal", onder redactie van P.de GROOT. Reeds voor de oorlog, zo schreef deze ter inleiding, werd door de uitgeverij "Pegasus" het tijdschrift onder dezelfde naam uitgegeven. Het huidige eerste nummer wordt daarvan een voortzetting genoemd. "Kwartaal" zal voornamelijk het werk van de leidinggevende communistische en socialistische figuren uit het buitenland brengen. Gehoopt werd op een gunstig onthaal in ruime lezerskring. Verder verschenen in de afgelopen maand de eerste wekelijkse afleveringen van "Feiten en Cijfers". Dit is een documentatie-werk, dat de C.P.N. aan elkeen voor zeer lage abonnementsprijs beschikbaar stelt. Als bron van gegevens moet het sprekers in vergaderingen, in het bijzonder bij debat, ten dienste staan. De naam verklaart de opzet van deze uitgave voldoende. Als propagandamiddel mag het niet worden onderschat.

II. WELVAARTSCONGRES DER C.P.N. ("DE WAARHEID").

Medio September werd het Welvaartscongres der C.P.N. in Den Haag gehouden, voorbereid door een gedogen campagne in de communistische en de aan haar verwante pers. Zodoende werden de verwachtingen t.a.v. dit "belangrijk gebeuren van de eerste orde" vooral in communistische en geestverwante kringen hoog gespannen.

Uit de Zaterdag 13 en Zondag 14 September 1947 in Den Haag gehouden inleidingen en besprekingen kwam één markant punt naar voren. Er is namelijk gebleken, dat de C.P.N. haar Welvaartsplan nog niet gereed heeft en dat het zelfs als ontwerp niet op schrift werd gesteld.

Blijkens "De Waarheid" waren 800 gedelegeerden en genodigden aanwezig, van wie 397 leden der C.P.N., 257 niet aangesloten bij een politieke partij, 35 leden der P.v.d.A., 3 leden van de K.V.P. en 2 Christelijken. Ruim 100 belangstellenden verstrekten geen nadere gegevens. Zij alle volgden de referaten en velen namen later aan de gedachtenwisseling deel. Juist de discussieverleenden aan dit congres veeleer het kenmerk van een klachtenbureau dan van een bijeenkomst, waarin verholderende commentaren werden geleverd op voorstellen, welke, zoals de organisatoren het hadden geformuleerd, Nederland weer op de been moesten helpen.

De tijdsorde van het congres-gebeuren verwaarlozend, dient allereerst in dit Overzicht het woord van Gerben WAGENAAR te worden gememoreerd, dat deze voorzitter van de Communistische Partij Nederland tegen het einde van het Economisch Congres heeft gesproken. Wagenaar wees er op, dat vele sprekers blijkbaar meenden, dat er reeds een Welvaartsplan bestond. Dit nu was volgens hem niet juist. "Wij hebben alleen de richtlijnen van dit plan besproken".

Ofschoon dit velen wellicht ontzuenderend in de oren zal hebben geklonken, kan worden vastgesteld, dat de "Planbrochure", getiteld "Welvaart voor een nieuw Nederland" als ondertitel voert "Algemene richtlijnen voor een Nationaal Welvaartsplan". Meer dan deze richtlijnen en wat commentaar er op, kwam tijdens het congres in de Haagse Dierentuin niet aan de orde. Uit de beschrijving van de inhoud der "Planbrochure", zoals "De Waarheid" - Amsterdamse editie van 2-9-1947-haar gaf, blijkt, dat de inhoud ervan bestaat uit twee delen, "namelijk een populaire inleiding en de volledige tekst van de stellingen van het Partijbestuur der C.P.N. over de heroriëntering van de Nederlandse economie". Bedrijfsarbeiders, aldus gaat het voort, zullen een schat van feiten en cijfers vinden in deze brochure, voldoende om zich te wapenen voor de bedrijfsdiscussie. "Maar niet alleen de bedrijfsarbeiders kunnen de brochure gebruiken, ons gehele volk moet kennis nemen van de positieve plannen der Nederlandse Communisten om ons land er weer bovenop te helpen".

Wat merkte Gerben Wagenaar nu ten congresse op over deze "positieve plannen"? Hij zeide o.m.: "De baan voor een plan is dan eerst vrij, wanneer een eind is gemaakt aan het bewind der mislukkingen, aan het huidige Kabinet-Beel".

Uit deze tirade blijkt, wat in ons vorig Overzicht al werd verondersteld, n.l. dat het vóór alles politieke beweegredenen zijn, welke naar deze campagne voor het Welvaartsplan der C.P.N. hebben gevoerd.

De communistische agitatie inzake Indonesië sorteerde onvoldoende effect en de algemene staking in Nederland bleef in Juli en de daarop volgende maanden achterwege. Vandaar, dat na al deze decepties werd uitgezien naar een nieuw middel om de strijd tegen de huidige Regering voort te zetten. Bezorgdheid voor het economisch wel en wee van Nederland kon, vooral buiten de kring der "ingewijden", andere bedoelingen van dit communistische plan-de-campagne camoufleren. Bij voortdurende immers tracht de C.P.N. de massa in beweging te krijgen en haar dan te hanteren als een machtsmiddel tegen het door haar veroordeelde

bewind, in casu het Kabinet-Beel. Het past geheel in de communistische tactiek om door indirecte actie de aandacht van de arbeidende massa's te leiden naar actuele sociale problemen, welke een revolutionaire strijdgeest vermogen aan te wakkeren. Niet op de laatste plaats de stoffelijke nood, waarin het naoorlogse Europa verkeert, biedt kansen te over voor het voeren van politieke agitatie. Wanneer het de C.P.N.-leiding bijv. zou gelukken op dit terrein een breuk te veroorzaken in de eenheid van de door haar bestreden Nederlandse Regering, dan zou zij, afgezien van het daarbij behaalde politieke succes, vooral een groot tactisch resultaat boeken, n.l. een breuk op economische motieven. Het gezag van de C.P.N. zou onder die omstandigheden aanzienlijk versterkt worden.

Het Partijbestuur van de C.P.N. zal zich stellig in de eerstvolgende maanden ten zeerste blijven beijveren om het Welvaartsplan, dat nog gemaakt moet worden, voor te stellen als een panacée tegen alle denkbare zorgen en kwalen van het Nederlandse volk, daarbij speculerende op het element der ontevredenheid van velen, die de toenemende versobering aan den lijve gevoelen. In het Parlement zal het C.P.N.-lid Wagenaar op 10 October a.s. Minister Mansholt interpelleren over zijn radiorede, waarin verlaging van rantsoenen werd aangekondigd. In de richtlijnen van het Welvaartsplan zijn daartegenover juist als voorname, onmiddellijk uit te voeren maatregelen gesteld "de verhoging van de levensstandaard der arbeiders door hogere lonen en lagere prijzen". Daartoe behoren dan tevens "ruime extra-verstrekingen voor arbeiders, in het bijzonder van boter, vet, vlees en textiel tegen verlaagde prijzen".

In de grote zaal van de Dierentuin was voor dit congres het podium feestelijk met groen en bloemen en een aantal Nederlandse vlaggen versierd. Rode- of partijvlaggen ontbraken. Op het verhoog was een schildering aangebracht, voorstellende oogstende boeren, hijskranen en fabrieksschoorstenen met de leuze "Welvaart in ons land". Andere leuzen als "Vrode-Vrijheid-Welvaart", "Productieverhoging door nationalisatie" en "Het loon omhoog ten koste van de winst" waren op spandoeken te lezen.

Zaterdag 13 September omstreeks 20.30 uur verwelkomde de voorzitter, het Communistische Kamerlid Jan HOOGCARSPEL, het Economisch Congres met een kort openingswoord, in het bijzonder begroetend de vertegenwoordigers der "Partij van de Arbeid", ingenieur FREJKA, lid van de Tsjecho-Slowaakse Staatsplan-commissie, PSJOEIKOWSKI, lid van het Poolse Parlement en Felix van den BERGH, Belgisch Parlements lid en partijbestuurder van de Belgische Communistische Partij.

Gerben WAGENAAR hield vervolgens een inleiding van ongeveer anderhalf uur. Hij hekelde de Amerikaanse hulpverlening, "welke Engeland aan de rand van de afgrond heeft gebracht". De hulp van Amerika aan Italië kostte dat land zijn zware industrie. Ook Nederland kan kolen uit Amerika betrekken op voorwaarde, dat het vervoer met Amerikaanse schepen plaats vindt. De Verenigde Staten zouden zich op imperialistische wijze bemoeien met de staathuishouding van vroegere bondgenoten. Met behulp van cijfers trachtte de spreker aan te tonen, dat de door de Nederlandse Regering gevoerde politiek funest was geweest voor de wederopbouw van ons land. Tenslotte besprak Wagenaar de richtlijnen

van het Welvaartsplan, "dat vrede beoogt in Indonesië, sociale rust in Nederland en samenwerking van alle werkende Nederlanders". Het Marshall-plan verwerpende, zeide deze inleider: "Nederland moet niet zijn hoop vestigen op Amerika, want daarmee zal het te gronde gaan". De wederopbouw van ons land vergde z.i. samenwerking van alle partijen. De liefde tot Nederland zou, volgens Wagenaar, de Communistische Partij ertoe drijven om in samenwerking met andere tegen alles te strijden wat ons land in achterlijkheid en reactie wil houden. Het ging daarbij voor het behoud van "vrijheid, onafhankelijkheid en nieuwe welvaart". Dit betoog oogste warm applaus.

De Tsjechische ingenieur FREJKA vond eveneens bijval in zijn pleidooi voor samenwerking tussen Nederland en Tsjecho-Slowakije. Hierdoor, zo zeide hij, wordt welvaart verzekerd en hulp geboden om nieuwe agressie van een herlevend reactionair Duitsland te voorkomen.

Te 23.30 uur werd het congres verdaagd tot Zondagmorgen 9.30 uur, toen discussies werden gevoerd, waarvoor circa 40 aanwezigen zich hadden opgegeven. Zoals eerder opgemerkt droeg deze gedachtenwisseling geen principieel karakter. Veeleer was het een serie klachten en opmerkingen van zeer uiteenlopende, incidentele aard. De Poolse afgevaardigde PSJOEIKOFSKI, hiervoren vermeld, zeide een gevaar te zien in de vredesopbouw van Duitsland, zoals Amerika deze voorstaat. Een onbekende vrouw vertaalde zijn in het Pools gehouden toespraakje. Het Tweede Kamerlid Jan HOOGCARSPER, die als hekkonsluiter van 32 sprekers het woord voerde, weidde op zijn beurt uit over het Welvaartsplan. Enige personen lieten zich van de lijst van discussianten afvoeren.

Nadat Gerben Wagenaar de sprekers had geantwoord, werd staande de vergadering een motie aanvaard om een commissie te benoemen ter bestudering van het handelsverkeer van Nederland met Oost-Europa. De motie werd in handen gesteld van de Tweede Kamerfractie der C.P.N. Zoals bekend waren de C.P.N.-fracties van beide Kamers ten congresse vertegenwoordigd door een aantal leden. 's Zondagsmiddags te vijf uur werd het Welvaartscongres gesloten, dat naderhand in de pers door verschillende belangstellenden onder de loupe werd genomen. Daarbij ontbrak het hier en daar niet aan critick.

Zo heeft Sam de WOLFF, de marxistische socioloog en bekende medewerker van "De Vlam", het Welvaartsplan en dito-congres in genoemd weekblad (26 Sept. '47) aan een ietwat ironisch getinte beschouwing onderworpen.

"De Tribune" (27 Sept. '47) noemde het Welvaartsplan van de C.P.N. een "Reformistisch antwoord aan Marshall". In een artikel wordt het gebrandmerkt als "een plan van verraad aan het socialisme, van verraad aan de arbeidersklasse", als "reformisme in zijn volle consckwentie, dat de arbeidersklasse reeds vele jaren van nederlaag tot nederlaag heeft gelcid".

Het Trotskistische blad bereed opnieuw zijn stokpaardje waar het vervolgens bewoerde, dat de leiders van de Stalinistische partijen over de gehele wereld de revolutionaire arbeiders en het gehele proletariaat in de steek laten. Zij zouden nog vóór de slag capituleren en daarmee tonen het grote obstakel te zijn van de arbeidersklasse op de weg naar de verbetering van haar positie en naar de verovering van het socialisme.

Sam de WOLFF gispte het C.P.N.-Welvaartsplan minder gramstorig. Het is onjuist - in naam der waarheid, met en zonder grote W, dient het volgens deze auteur te worden bestreden -

dat de C.P.N. een organisatie van "Vaterlandslose Gesellen" zou zijn. "De Nederlandse communisten - het zij zonder ironie gezegd - zijn goede Nederlanders. De vraag moet alleen worden gesteld of zij het niet al te goed zijn", aldus de Wolff. Komisch doet het aan, zo vervolgt het artikel in "De Vlam", dat dit welvaartsprogram, dat enkel een economische oriëntatie naar Rusland wil, zoals het Marshall-plan in wezen enkel een richten naar Amerika is, door de C.P.N.'ers aldus wordt aanbevolen: "Terwille van onze nationale onafhankelijkheid moeten wij dit met beide handen aangrijpen". "Het is de enige mogelijkheid om Nederland weer welvend te maken". Het C.P.N.-plan waarschuwt ons dan ook verder nog uitdrukkelijk tegen Engeland, "dat Frankrijk, westelijk Duitsland, België, Nederland en Luxemburg ondergeschikt wil maken".

Het toppunt van dwaasheid voor socialisten, wordt, naar het inzicht van de Wolff bereikt, als het P.B. van de C.P.N. beweert, dat deze oriëntatie op Oost-Europa het crisisgevaar voor altijd zal elimineren.

"Het Nationaal Welvaartsplan van de C.P.N., dat vele goede elementen bevatten zou, als het maar niet een speelkaart was in de landen van Stalin tegen Truman, dat verder, als het maar niet ten doel had, alles en nog wat onder één politiek hoedje te vangen, een wapen in de socialistische strijd kon zijn, bewijst, hoe verderfelijk het is voor de proletarische beweging in het toekomstig imperialistisch conflict aan een der beide strijdende grootmachten geklonken te zijn". Aldus het wat langademige slot van de Wolff's requisitoir tegen een plan, dat hij eerder in zijn bijdrage aanduidde als een poging tot inschakeling van Nederland in het Moscovitisch front, tegen een verenigd Europa, hoe dan ook, de tegenhanger van de Amerikaanse poging tot vorming van een anti-Russische eenheid. Amerika en Rusland zouden in de Wolff's gedachtengang beide een werkelijk onafhankelijk verenigd Europa vrezzen. In de politieke opdracht door de C.P.N. te vervullen zou de oorzaak gelegen zijn van de vreemde, wonderlijke halfheden van dit welvaartsprogram.

III. VERENIGING "NEDERLAND-U.S.S.R.".

Het streven van de landelijke vereniging "Nederland-U.S.S.R." en haar maandblad "NU" werd in Overzicht No.7 besproken. Opmerkelijk is, dat deze organisatie op hoge belangstelling van Sowjet-Russische zijde kan bogen. De Russische ambassadeeraad in Den Haag sprak zijn voldoening over de tot standkoming uit in de door hem bijgewoonde vergadering van initiatiefnemers, d.d. 29 Maart 1947 te Amsterdam gehouden. Opmerkelijker nog was een redactioneel artikel, 7 April 1947 in de officiële "Prawda" te Moskou afgedrukt, dat aan de oprichting van de landelijke vereniging, zoëven genoemd, was gewijd. Die eer viel bijvoorbeeld de reeds sedert 1945 bestaande "Stichting Nederland-U.S.S.R. Instituut" niet te beurt, welke uitsluitend economische belangen tussen ons land en de Sowjet-Unie behartigd, zulks in overleg met de Nederlandse overheid.

Het behoefde met het voorbeeld van de "Prawda" voor ogen niet te verbazen, dat de Amsterdamse Waarheid op 20-8-1947 een geestdriftige bijdrage van een halve kolom aan het tweede nummer van "NU", alsmede aan de propagandacampagne voor vereniging

en maandblad wijdde. Het werkcomité, dat het eerste nummer van "NU" samenstelde, kon blijkens de (tweede) Juli-aflevering worden vervangen door een voorlopige redactiecommissie. Ze bestaat uit Mevr. J.E. Verhey-Oudendijk, Mr. L. Davidson, P. Dayles en Drs. L.J. Lagendijk. Ofschoon de organisatoren objectieve voorlichting over de Sowjet-Unie in het vooruitzicht hadden gesteld, formuleerde de voorlopige redactie-commissie haar oogmerken wat omzichtiger. De bedoeling zou wezen "artikelen, berichten en illustraties te geven, waaruit in positieve zin blijkt, hoe de Sowjet-Unie tracht de problemen op te lossen". De redactie beloofde, dat steeds de nadruk zal worden gelegd op het eigene, dat de Sowjet-Unie kenmerkt, zonder een speciaal goedkeurend of afkeurend oordeel uit te spreken. Blijkens opgave aan de kop van het nieuwe maandblad gedaan, zullen o.a. de volgende medewerkers dit plan helpen verwezenlijken: Paula Balma, G.W.F. Berning, Hugo van Dalen, Dr. Max Euwe, Dra. W. Huisman, Dr. J. de Leeuwe, Mevr. Mr. I.E. Prins-Willekes MacDonald, Ir. S.J. Rutgers, A.W. Stellwagen, Theun de Vries, Victor van Vriesland en Dra. N. Wentink.

Nochtans zijn diverse betrokkenen tot de overtuiging gekomen, dat de vereniging "Nederland-U.S.S.R." een zuiver communistische instelling is. Zij hebben deswege hun toezegging om mede te werken ingetrokken. Uit het werkcomité is, naar o.a. bekend werd, J.H. Cohen Stuart uit Leiden getreden, aangezien hij weigerde aan communistische propaganda zijn medewerking te verlenen.

Werd in de oprichtersvergadering gezegd, dat men uitsluitend beoogde de vriendschappelijke betrekkingen met Rusland te onderhouden en te verstevigen en geen partij-politiek te bedrijven, thans heeft men dit standpunt blijkbaar verlaten.

In het district Rotterdam heeft de C.P.N. de propaganda voor de bedoelde vereniging volijverig ter hand genomen. Daar werd elke C.P.N.'er aangespoord niet alleen zelf lid te worden van "Nederland-U.S.S.R.", doch ook minstens één lid te werven. De redactie van "De Waarheid" richtte zich met een dergelijke opwekking tot haar lezers. De administrateur M.v.d. Zee, die de zaken van "NU" regelt, zou thans een gesalarieerde functie voor de C.P.N. te Amsterdam bekleden. Aan de gelegenheid om nu als lid van "Nederland-U.S.S.R." toe te treden en zodoende het officiële orgaan elke maand te ontvangen is hoegenaamd geen materiele hinderpaal in de weg gelegd. Zij, wier financiële draagkracht niet te klein is, betalen een contributie van f.5.- per jaar. Minder draagkrachtigen betalen f.3.- per jaar. Zij die zich die uitgave niet ineens kunnen veroorloven betalen als lid (inclusief het orgaan) slechts 20 cent per maand. Losse nummers kosten 30 cent en een jaar-abonnement op "NU" voor niet-leden van "Nederland-U.S.S.R." staat ad f.3.50 genoteerd. Wie past de verschillen bij?

Inmiddels is het derde nummer van "NU" verschenen, waarin mede aandacht aan de Czaar Peter-herdenking werd besteed, o.a. met bijdragen van de ambassadeur der Sowjet-Unie in Nederland en de burgemeesters van Amsterdam en Den Haag.

IV. A.N.J.V.-ACTIE TE PRAAG OP HET WERELDJEUGDFESTIVAL.

Het Wereldjeugdfestival in Praag, dat op het laatst van Juli en gedurende vrijwel de gehele maand Augustus werd gehouden, was het resultaat van het initiatief der in 1945 te Londen

opgerichte Wereldfederatie van Democratische Jeugd. Het begrip jeugd wordt in deze kring ruim genomen, want personen beneden de dertig jaar kunnen aan het werk der Federatie deelnemen. In Nederland hebben zich bij de genoemde Wereldfederatie twee groepen aangesloten, n.l. de Nederlandse Studentenraad en het A.N.J.V. Laatstgenoemde jeugdorganisatie is, zoals bekend, communistisch gezind en juist dit Algemeen Nederlands Jeugd Verbond heeft op de Nederlandse afvaardiging naar de Tsjechische hoofdstad zijn stempel gedrukt, wat vooral tot uiting kwam in een demonstratief pro-republikeins optreden met betrekking tot het gebeuren in Indonesië. Van Nederlandse zijde was aanvankelijk besloten om 300 jongelui in staat te stellen het Festival bij te wonen, n.l. 60 protestantse, 60 Rooms-Katholieke, 60 democratisch-socialistische en 60 "overige" jongeren. In volgorde van aanmelding zou telkenmale een groep van 100 vertrekken. Een Jeugdorkest onder directie van Hein Jordan werd samengesteld en het Scapinoballet werd eveneens uitgenodigd om de reis naar de "Gouden Stad" aan de Moldau te aanvaarden. Voor beide culturele groepen verleende de Nederlandse Regering een reissubsidie van resp. 5000 en 2000 gulden. Deviezennoed heeft de oorspronkelijke opzet echter toch in de war gestuurd. Uiteindelijk verleende de Nederlandse Bank een deviezenvergunning ten behoeve van 100 deelnemers, met voorkeursrecht voor orkest en ballet. Toch werd het aantal deelnemers ondanks deze schaarse geldmiddelen nog opgevoerd tot omstreeks 150 personen. Zij, die over geen deviezen beschikten, zouden in de onmiddellijke omgeving van Praag in zogenaamde reconstructiekampen worden ondergebracht.

"Het Vrij Volk" constateerde op 15 Augustus 1947, dat door het besluit om de deelnemers te laten vertrekken in volgorde van aanmelding de Nederlandse delegatie inderdaad sterker communistisch geïntendeerd was dan in de bedoeling had gelegen. Als reden werd opgegeven, dat de eerste aanmeldingen voornamelijk van de zijde van het A.N.J.V. waren binnengekomen. Het bestuur van het Festivalcomité in Nederland zeide later bij monde van zijn voorzitter, de heer K.J.Zier Jr., tegenover de pers, dat het de demonstratieve houding, welke de leden van het A.N.J.V. te Praag hadden aangenomen, ten sterkste veroordeelde. Deze houding zou volgens hem in geen enkel opzicht gedekt zijn door de Nederlandse delegatie aldaar. Zier, student te Amsterdam, was afgevaardigde namens de Ned.Chr.Studentenvereniging en de Vrijz.Chr.Studenten Bond. Hij, noch de overige leden van het Festivalcomité in Nederland, waren ervan op de hoogte, dat Marcus Bakker als spreker was uitgenodigd door de biding der W.F.D.J. Hij kwam speciaal uit Nederland naar Praag over om aldaar een toespraak over de Indonesische kwestie te houden. Bakker had tevoren reeds zijn plaats als lid van het Festivalcomité Nederland afgestaan aan de socialist H. van Ooncn en maakte dus geen deel meer uit van de Nederlandse delegatie.

Bij de wellicht toevallige hegemonie van A.N.J.V. was te Praag rijst ochter de vraag, wat nu eigenlijk "de Nederlandse delegatie" precies geweest is.

In aansluiting op het vorenstaande lijkt het nuttig anderzijds hieromtrent nog enige details te verschaffen. Zoals opgemerkt zou het aanvankelijk in de bedoeling hebben gelegen van het "Festival Comité Nederland" om vijf groepen (elk van 60 personen) uit te zenden. De deviezenschaarste leidde dan uiteindelijk tot het sobere resultaat, dat op 8 Augustus 1947 een groep van 72 personen, zijnde de Nederlandse delegatie, kon afreizen naar Praag, op 9 Augustus volgden het Jeugdorkest en de

balletgroep gezamenlijk. Voorzover bekend bevonden zich onder de tweede reisgroep slechts enkele communistisch georiënteerde jongeren; het merendeel uitte geen politieke overtuiging of bleek gematigd rechts te zijn. De Nederlandse delegatie was samengesteld uit jongens en meisjes; voorts bevonden zich onder hen 3 Indo-Chinezen en vermoedelijk 2 Indonesiërs (broer en zuster), in Nederland woonachtig. Ongeveer 60 deelnemers waren kennelijk aangesloten bij het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond en/of de C.F.N., 8 waren democratisch-socialistisch gezind, 2 van katholieken huize en enkele bleken in het geheel geen politieke, dan wel een gematigd rechtse politieke overtuiging te hebben. Over de culturele prestaties van orkest en ballet werd met lof gesproken. Doch - zo schreef b.v. "Elseviers Weekblad" van 6.9.1947 - waar het aantal deelnemers naar schatting ongeveer 50 - 60 pct. communisten telde, allen goed georganiseerd, liet het zich begrijpen, dat de politieke wrijfpunten alle ter sprake kwamen. De Indonesische kwestie vond veel belangstelling. Er was natuurlijk, aldus E.W., een sterke sympathie voor het arme Indonesië, dat strijdt voor zijn onafhankelijkheid tegen het imperialistische Holland. Er was weinig kennis van de feiten, hetgeen te wijten viel aan slechte voorlichting van onze kant, zo constateerde de berichtgever uit Praag in Elseviers Weekblad, die verderop nog een beschrijving gaf over een Indonesische meeting, waaraan door het politieke deel van de Nederlandse delegatie - het A.N.J.V. - werd deelgenomen.

"Onder het geschreeuw van "Indonesië moet vrij" en met rood-wit-blauwe en rode vlag trokken zij achter de Brits-Indiërs en Indonesiërs aan door de stad naar het Sokolovaa. Op de meeting wordt eerst door de Australische gedelegeerde steun toegezegd, dan verhaalt de Indonesische gedelegeerde over Hollandse gruweldaden en tot slot spreekt de Hollandse afgevaardigde, de secretaris van het A.N.J.V. en beweert, dat de Nederlandse Regering de oorlog heimelijk voortzet, vrouwen en kinderen laat afmaken".

Tijdens de heftige toespraak, waarin bedoelde secretaris van het A.N.J.V., Marcus BAKKER, voor dit internationaal forum het Nederlandse regeringsbeleid inzake Indonesië aanviel (zie hierboven) verspreidde het A.N.J.V. in de vergadering enkele honderden anti-Nederlandse pamfletten in de vorm van een z.g. extra-editie van "Eén", geredigeerd in de Engelse taal onder de hoofdkop "United in the struggle for a happy youth", (Verenigd in de worsteling voor een gelukkige jeugd). In dit manifest "aan de jeugd over de gehele wereld" luidt het o.m.: "The capitalists want to do everything to murder the young Indonesian Republic". (De kapitalisten laten niets onbeproefd om de jonge Indonesische Republiek om hals te brengen). En verder op: "In spite of all thwarting, we shall continue the struggle. Immediately after the announcement of the war and hearing of the bombing from Dutch planes on Indonesian cities and villages and from the shooting on civilians, we spread ten thousands of handbills among the Dutch youth". (Alle dwarsbomerij ten spijt zullen wij voortgaan met de worsteling. Terstond na de oorlogsverklaring, toen wij vernamen van de bombardementen van de Indonesische steden en dorpen door Nederlandse vliegtuigen en van de schietpartijen op burgers, verspreidden wij tienduizenden pamfletten onder de jeugd van Nederland).

Toen op de genoemde bijeenkomst, waar Marcus BAKKER zijn agitatorische rede afstak, het Indonesische republikeinse volkslied "Indonesia-Raja" werd gespeeld, bleven de weinige in de

zaal aanwezige niet-communistische Nederlanders demonstratief zitten. Zij stonden tijdens het applaudisseren op met over de borst gekruiste armen, een heuding, welke niet werd opgemerkt, althans werd er niet op gereageerd.

De extra editie van "Eén" bevatte in de Engelse taal voorts een opwekking aan alle jongeren om in de U.N.O. "middels eigen regering" druk uit te oefenen, teneinde deze oorlog tussen Nederland en de Indonesische Republiek te doen eindigen en havenwerkers en zeelieden aan te sporen om het vervoer van Nederlandse militairen te boycotten.

Het slot van dit Praagse A.N.J.V.-manifest spreekt voor zichzelf. Het luidt in vertaling: "In deze voor de vooruitstrevende Nederlandse jongeren zo ernstige periode zenden wij onze broederlijke groeten aan de progressieve jeugd van de gehele wereld, in het bijzonder aan onze democratische kameraden in Griekenland, China, Viet-Nam en Indonesië. Wij willen de woorden van La Passionaria herhalen tegenover onze vooruitstrevende makers in de wereld. Het is beter om met gehoven hoofd te sterven, dan op de knieën te leven. Merdeka! Algemeen Nederlands Jeugd Verbond".

Over de Indonesische stand op het Jeugdfestival te Praag komt in de "Kroniek van de Week" van 13-9-'47, blz.10, onder meer deze impressie voor: "Daar werd hoog opgegeven over de vrijheidsstrijd, die gevoerd wordt tegen Nederland. Dat kan ik begrijpen. In vele gevallen was de propaganda echter beneden peil en zeker niet geschikt om de gezochte tocnadering van Nederland en Indië te bevorderen. Er stond b.v. een uitspraak van een Amerikaan, die 12 jaar in Indonesië woonde: "When the Dutch entered Java humanity went out by the backdoor". (Toen de Nederlanders Java binnentrokken verdween de menselijkheid door de achterdeur). Wat verder zag ik een afbeelding van de Dood met grijpklauwen over Indië, waaronder dit fraais: "Imperialism is planning to recolonise Indonesia". (Het imperialisme beraamt Indonesië opnieuw te koloniseren). Een andere plaat: Twee dikke Hollanders bij een magere doodgeslagen Indonesiër: "Everywhere the Dutch carried their reign of murder". (Overal brachten de Nederlanders hun moordregiem). Tenslotte relevoert het geciteerde periodiek nog een spotplaat: "Hollandse vrouwen aan het dansen met Japanse officieren en deze leugen eronder: "How the Dutch fraternise with the Japanese". (Hoe de Nederlanders zich verbreedden met de Japanners).

Er zijn twee meningen ten aanzien van het resultaat van het Festival, dat een nadrukkelijke Russophil-Slavische inslag vertoonde met massale spreekkoren gelijk "Bonesj-Stalin" of "Stalin-Tito-Dimitrov".

De gematigden zijn van opinie, dat het doel van dit Jeugdfestijn, namelijk om de Westerse democratische jeugd te overtuigen van de zegeningen van het communisme der "hamer- en sikkelstaten" niet is bereikt. Zij vonden de propaganda - inzonderheid de zeer lucratieve van Albanë - bombastisch en geforceerd. De communistisch georiënteerde personen van de Nederlandse delegatie, inclusief de A.N.J.V.'ers, waren daarentegen opgetogen en wezen bij voorbaat alle critiek van de hand.

Engelse journalisten vorgeleken de stemming in Praag met de sfeer der Olympische Spelen-1936 te Berlijn, met dien verstande, dat als propaganda-doelwit het communisme thans in de

plaats van het nationaal-socialisme van die tijd zou zijn getreden. Een naklank van deze bewondering gaf Eva TAS in "Vrede en Opbouw" (Sept.1947), uitgave van de (communistiche) Nederlandse Vrouwenbeweging. Daar in Praag kwamen blijkens haar visie "gedelegeerden uit onvrije gebieden samen met hen, die een nieuwe vrijheid gevonden hadden en met jonge mensen uit landen, wier regeringen aan oude voorrechten vasthielden. Daarom was het zo verheugend, dat een Nederlands afgevaardigde, naast onze Indonesische vrienden en die uit India en Viet-Nam kon getuigen van een democratisch vooruitstrevend Nederland, dat vrede wil en geen politiedienst met kanonnen". Volgens Eva Tas had deze vredes-manifestatie in het kader der Wereldfederatie van Democratische Jeugd Nederland meer eer aangedaan dan "onze "officiële" vertegenwoordigers ter U.N.O."

In "Festival", een ter gelegenheid van de internationale samenkomsten in Praag op gezag van de "World Federation of Democratic Youth" in het Engels en andere moderne talen geredigeerd en verspreid blad, werd nog gewag gemaakt van een toespraak ten gunste van de Indonesische republiek, gehouden door Frances DAMON, penningmeesteresse van de genoemde Wereldfederatie. Daarop kwam (de extremist) SOERIPNO, vertegenwoordiger van de Jeugd-Federatie der Indonesische Republiek, leider van twee en een half miljoen verenigde jongeren, die lid zijn van de W.F.D.J. "Deze Soeripno", zo luidde het vóór, "had Indonesië precies voor de huidige oorlog uitbrak verlaten. Hij sprak over de heldhaftige worsteling van het Indonesische volk, van zijn eensgezinde drang naar vrijheid, welke niet onderdrukt kan worden door Nederlandse kanonnen. Hij sprak over gebroken Nederlandse beloften en over het accoord van Linggadjati, dat versplinterd was geworden door toedoen van de voorstanders van het koloniaal regiem". "Festival" memoreerde in hetzelfde artikel hoe de bijval voor Marcus Bakker, de secretaris van het A.N.J.V., na zijn (reeds vermeld) toespraak bijkans de ontvangst evenaarde, welke aan Soeripno ten deel was gevallen. Met betrekking tot de in Praag gevoerde intensieve propaganda ten gunste van de Indonesische republiek - er werd ook de anti-Nederlandse film van Joris Ivens "Indonesia Calling" gedraaid - verdient tenslotte nog vermeld, dat de twee Indonesiërs (broeder en zuster uit Amsterdam afkomstig) en de drie Indo-Chinezen, die deel uitmaakten van de Nederlandse delegatie, een aanbod zouden hebben gekregen om een trip door de Balkan-landen te maken en daarna op kosten van de Sovjet-Russische regering in Moskou te gaan studeren. Na voltooiing van hun studie zouden de gegadigden zich in dienst van hun vaderland moeten stellen. De Indonesiërs zouden in tegenstelling met de Indo-Chinezen dit aanbod hebben aangenomen. Het is niet mogelijk reeds nu vast te stellen of deze "offerte" een nieuw symptoom is van de in dit overzicht al enige malen gesignaleerde belangstelling, welke Moskou thans weer in toenemende mate demonstreert voor de gebeurtenissen in Oost-Azië en Insulinde.

Los van de Nederlandse delegatie te Praag was aldaar een uit circa 15 personen, van wie 4 vrouwen, bestaande vrije-Indonesische delegatie, welke op twee leden na uit Nederland afkomstig was. De desbetreffende twee onbekenden spraken vloeiend Russisch. Gedurende het Festival genoot de Indonesische delegatie bijzondere belangstelling. Zij nam een zeer gereserveerde houding aan ten overstaan van de leden der Nederlandse afvaardiging. De Indonesiërs waren als het ware niet te benaderen. Bij het uitgaan verschenen zij uitsluitend in groepsverband. Bij de door hen onderling gevoerde gesprekken werd vrijwel steeds Nederlands gesproken.

V. NEDERLANDSE SECTIE DER IVe INTERNATIONALE.

Na de tweede wereldoorlog zochten de Nederlandse volgelingen van Trotzky uit solidariteitsoverwegingen o.a. toenadering tot de Duitse arbeidersmassa's. Zij traden, de daad bij het woord voegend, in briefwisseling met hun geestverwanten over de Oostgrens. Slechts de internationale kapitalisten zouden, volgens hun inzicht, belang hebben bij het voortbestaan van scherpe tegenstellingen tussen de arbeiders der voorheen aan elkander vijandige landen. Teneinde de internationale solidariteit te helpen bevorderen, zochten de Nederlandse Trotskisten contact met hun Duitse kameraden. Dit verzoenende gebaar werd door laatstgenoemden blijkbaar gewaardeerd. Bij uitzondering ontbraken hier immers de gebruikelijke verwijten en beschuldigingen aan Duits adres. De aanhangers der Vierde Internationale hadden uit een oogpunt van tactiek een voorsprong op andere, wijl zij alle schuld voor de na-oorlogse ellende en ontreddeering op rekening van het internationale kapitaal stelden. Met de communistische volgelingen van Moskou waren de Trotskisten het in zoverre eens, dat ook zij het nazidom en het fascisme aanduiden als gehoorzame vazallen van de internationale geldmachten. De Trotskisten hebben echter ten eenmale de collectieve schuld van het Duitse volk voor het veroorzaakte oorlogsleed verworpen. Vooral door haar negatieve eigenschappen kon deze propaganda van de Vierde Internationale gemakkelijk wortel schieten in de chaotische Duitse samenleving, welke voorshands zo weinig kansen op werkelijk herstel in zich draagt. In zulk een geschokte maatschappij zullen Trotzki's pleitbezorgers ongetwijfeld hun revolutionaire agitatie energiek blijven voortzetten. Daarvoor zijn trouwens meerdere feitelijke aanduidingen aanwezig. Het secretariaat van het Europees Executief Comité van de Vierde Internationale heeft b.v. de bij haar aangesloten Nederlandse Sectie verzocht een functionaris naar Duitsland te dirigeren, teneinde mede te helpen bij de wederoprichting van een Duitse Sectie, welke daar vóór 1933 bestond. Inmiddels is de vereniging "Internationale Communisten van Duitsland - Sectie van de Vierde Internationale" uit haar asse herrezen. Volgens het te New-York uitgegeven blad der Trotskisten, "The Militant", kwamen de initiatiefnemers daarvoor in Juli l.l. "ergens in West-Duitsland" bijeen. De gedelegeerden vertegenwoordigden plaatselijke groepen uit vele delen van het land. Om de acties van de Duitse Sectie te leiden werd een "centrale" nodig geoordeeld, alsmede een eigen periodiek. Een redactieraad van drie werd in die bijeenkomst gekozen om het officiële orgaan "Unser Weg" te doen verschijnen. Het eerste nummer is volgens "De Tribune" van 27 September 1947 verschenen. Het hoofdartikel heeft betrekking op de huidige voedselcrisis in Duitsland. Een andere bijdrage stelt de politiek van plundering door de "Stalindemocratie" tegenover de politiek, welke in de dagen van Lenin en Trotzky zou zijn gevolgd door de jonge Sowjet-Unie.

Met betrekking tot de in "Unser Weg" besproken voedselnood in Duitsland kan worden gemeld, dat een Trotskistische functionaris uit Nederland onlangs aan een Duitse collega voedselzendingen heeft aangekondigd van het "American Committee For European Workers Relief". Mede uit dit feit blijkt, dat de Nederlandse Sectie zich bijzondere inspanning getroost om de Trotskistische beweging in Duitsland weer op de been te brengen.

Ten aanzien van Indonesië blijven de Trotzky-propagandisten hun demagogisch werk voortzetten. "The Militant" bleef heftig ageren tegen de "Hollandse imperialisten". James P. Cannon, nationaal secretaris van "The Socialist Workers Party" zond aan het State-Department te Washington een herhaald protest tegen de vermeende hulpverlening door de Verenigde Staten aan Nederland. Ook deze correspondentie werd evenals de voorgaande, in extenso openbaar gemaakt.

"De Tribune" (13 September 1947) gaf wederom hoop op van de boycotactie tegen de Nederlandse scheepvaart. Weliswaar was haar aansporing van eind Augustus j.l. om het vertrek van de "Kota Baroe" en de "Kota Inten" naar Indonesië te verhinderen, als mosterd na de maaltijd gekomen, aangezien beide schepen reeds waren uitgevaren toen de "opwekking" wereldkundig werd gemaakt. Dit belette het blad echter niet om op 13 September l.l. het navolgende te schrijven: "Ook wanneer de schepen vertrokken zijn is onze taak niet afgelopen. De prachtige solidariteit van arbeiders en studenten, die in Port Saïd getoond is, heeft de Nederlandse Regering genoopt de onlangs vertrokken Kota Inten rond de Kaap te laten varen. De weg door het Suez-kanaal werd gesloten voor de imperialisten. Het is mogelijk ook de weg om Afrika te versperren. Zoals de secties der Vierde Internationale over de gehele wereld de strijd voor de boycot hebben aangebonden, zo moet ook de E.V.C., die deze actie proclameerde, overal langs de zeeweg contact zoeken met de organisaties van havenarbeiders. Nederlandse zeelieden kunnen en moeten daarbij in de vreemde havens een belangrijke rol spelen. Elke Nederlandse zeeman in den vreemde moet een actieve propagandist zijn voor de boycot!".

(De hier onderstreepte passages zijn in het Tribune-artikel vet gedrukt).

Ofschoon van een voor de Nederlandse scheepvaart geblokkeerd Suez-kanaal geen sprake is, pasto deze voorstelling van zaken blijkbaar beter in dit "opwindende" proza dan het onopvallende feitelijke gebeuren.

Overigens werd het vertrek van de "Kota Inten" elders in het Trotzkyistische periodiek met enige gevoelsargumenten toegelicht onder het opschrift: "Nog vertrekken soldaten naar Indonesië. Verzet geboden".

In de aanvang werd daarbij geconstateerd, dat wederom 1400 Nederlandse jongens waren ingescheept "om de weg voor te bereiden van de daarop vertrokken "Kota Baroc" met vijfhonderd planters en employé's van Cultuur-Maatschappijen, welke de Nederlands-Amerikaanse brandkastbelangen zullen dienen". Alles is gedaan om het contact met de bevolking te vermijden, zo vervolgde het blad "Uit het incident dat plaats vond doordat de familieleden pas werden toegelaten toen de "Kota Inten" al vertrokken was, is duidelijk komen vast te staan, dat de onrust groter is bij de achterblijvenden, dan zo oppervlakkig schijnt".

"De vrouwen en moeders keerden zich met alle felheid tegen de officieren, maar het was te laat. Men had zich eerder moeten laten gaan, men had minder flink moeten zijn. Men had zijn smart kenbaar moeten maken vóór het vertrek, dan was de "Kota Inten" niet vertrokken".

VI. INTERNERINGSPROCEDURE IN NED.OOST-INDIË.

In het Vlamkamp-1947 vervulde o.a. Jef LAST enige spreekbeurten over Indonesië. In een dezer inleidingen verwees hij naar de kampen (Boven-Digoel), waarin men zonder verhoor of rapport door de politie werd opgesloten. (Zie Overzicht No.8-1947, blz.9).

Uit de weergave der interneringsprocedure in Nederlands Oost-Indië kan niettemin blijken, dat de heer Last een evenzeer onvolledige als onjuiste voorstelling van zaken heeft gegeven. De suggestie, als zou het Gouvernement totalitaire praktijken van de politiestaat hebben toegepast, vindt in de hierna opgesomde feiten haar weerlegging.

Wanneer een Indonesiër naar het oordeel van het betrokken Bestuurshoofd op grond van zijn politieke activiteit gevaar opleverde voor de openbare rust en orde, dan werd bij de Procureur-Generaal een voorstel aanhangig gemaakt tot zijn internering. Daarbij werden overgelegd een proces-verbaal van het verhoor van betrokkene, van getuigen en eventueel andere bescheiden. Het Hoofdparket beoordeelde vervolgens dit voorstel. Indien er mee kon worden ingestemd, zo werd het doorgezonden aan de Regering met een begeleidend advies onder overlegging eventueel van aanvullende gegevens en/of stukken.

Het indienen van zo'n voorstel bij de Regering geschiedde door tussenkomst van de Directeur van Inlandse Zaken en ook nog wel na ingewonnen advies van de Adviseur voor Inlandse Zaken. Met de adviezen van deze autoriteiten bereikte het voorstel de Raad van Nederlands-Indië. Dit hoge College moest eveneens advies aan de Regering uitbrengen. Stemde de Indische Regering in met het gedane voorstel, dan volgde Haar machtiging om betrokkene op vraagpunten te horen. Deze vraagpunten waren door het Hoofdparket opgesteld aan de hand van bewezen feiten en mede ter goedkeuring aan de Regering ter hand gesteld.

Tenslotte kreeg betrokkene de vraag voorgelegd of hij zich nog schriftelijk wenste te verdedigen, zo ja dan werd hem daartoe zeven dagen de tijd gegeven. Proces-verbaal van het verhoor, met eventueel de schriftelijke verdediging, werd dan wederom via de hiervoren geschetste weg aan de Regering voorgelegd, inclusief de vereiste adviezen. Eerst daarna besloot de Gouverneur-Generaal al dan niet tot internering. Na verloop van enkele jaren werd begonnen met opheffing der internering van hen, die blijk hadden gegeven van een veranderde gezindheid, zulks na ingewonnen rapport terzake van het plaatselijke Bestuurshoofd.

VII. INDONESIË.

Consequent benutten de communisten de Indonesische kwestie als een der agitatiemiddelen tegen de Regering, zo ruim mogelijk gebruik makende van de bestaande vrijheid van meningsuiting. Een bijeenkomst van de Ministerraad gaf het blad "De Waarheid" weer eens aanleiding te verklaren, dat er in Den Haag hoogspanning heerste op de departementen en dat "de hoofdaanleggers van wat, terecht, een misdaad tegen het Indonesische volk is genoemd: commissarissen-generaal, landvoogd, diplomaten en ministers" zich verzamelden. "Een illuster gezelschap" - aldus het blad - "en toch, zelden stonden politici zó tegenover een totale mislukking van hun streven. Twee volle jaren lang hebben zij getracht, de (wat zij noemden) Indonesische revolutie te

likwidoren. Het is hun niet gelukt. Met list niet, met dreigementen niet. Tenslotte met geweld ook niet".

En verder: "Het zou echter dwaas zijn van de heren, die thans in de residentie vergaderen, te verwachten, dat zij wijsheid zullen puren uit hun kapitale blunders. Zij komen bijeen met het vaste voornemen door te gaan tot het einde, hoe luguber dit ook mag zijn. Zij hebben slechts in schijn de beslissing van de Veiligheidsraad aanvaard, zoals al hun officiële bewegingen tot nu toe slechts schijn waren, manoeuvres tegen de achtergrond van hun eigen verlangen: de vernietiging van de Republiek "Indonesië"."

De regeringen van de reeds gevormde deelstaten van de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië, die de politiek van de Nederlandse Regering hebben aanvaard en Hare maatregelen tegen de Republiek hebben onderschreven, hebben het bij de communisten uiteraard ook verbruid. Dat deze deelstaten het communistisch gestook en gewroet verwerpelijk achten, werkt mede prikkelend voor de C.P.N.

De communisten hebben zich derhalve afzijdig gehouden van de ontvangst door gemeentebesturen (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag) van de hier te lande aanwezige vertegenwoordigers uit Oost-Indonesië, die dan genoemd worden "reizigers in kwade zaken", "Indonesische Quislings", "vijanden van het Indonesische volk" enz. "Gemeenteraadsleden of wethouders van de Communistische Partij Nederland wensen niet met marionetten aan een tafel te zitten, die aan geen enkele omstandigheid het recht ontlenen, zich vertegenwoordigers van het Indonesische volk te noemen", aldus is het communistisch standpunt.

De weerklank van de communistische agitatie - waaronder ook begrepen die van de E.V.C. - blijft echter gering. In een artikel "De koloniale slang kende haar tijd" in het communistisch georiënteerde blad "De Vrije Katheder", waarmede de Lt. Gouverneur-Generaal wordt bestookt, wordt als een klacht "onze progressieve machteloosheid" beschreven: "wij beraadslagen consciëntieus in openbare en besloten vergaderingen, die geen van alle tot iets concreets leiden, of wij lopen te hoop in Birkhoven met 90.000 man, de voormannen van heel onze arbeidersbeweging, de spits van de lans, die het kapitalisme zal moeten vellen, en wel wordt er over Indonesië gesproken, maar zelfs geen ingehouden kreet van verzet verscheurt in gedachten de lucht. Geen bakkersknecht weigert de heer Vorrink zijn lauwe ochtendkadet, geen treiterende vlag wordt neergehaald, zelfs geen domme steen vliegt door een spiegelruit, geen stakingen, geen demonstraties, niets. Nederland zwijgt".

De stemming op de bedoelde samenkomst te Birkhoven, het z.g. "Waarheid-Zomerfeest" was (ook) ten aanzien van Indonesië inderdaad lauw. Verscheidene Indonesiërs waren daar aanwezig en eveneens het krontjongorkest "Sinar Indonesia". De leider van dit orkest heeft de menigte toegesproken en wel over de politieke actie tegen de Republiek. Het gesprokene was echter van geen belang.

De communistenleider B. Blokzijl is evenzeer teleurgesteld over de resultaten van alle aansporingen tot de arbeiders gericht om de belangen van de Republiek te dienen en zich te verzotten tegen de in de communistische trant beschreven onrechtmatige handelingen van de Regering, in het bijzonder dan met betrekking tot het "onrecht dat bedreven wordt door Nederlandse soldaten met kracht van wapenen op te laten treden", aldus schreef hij in "De

Vlam". Blokzijl verkondigt echter in het betreffende artikel, dat het verkeerd is de conclusie te trekken, "dat het niet-reageren van de arbeiders ontspruit aan een bewuste ondersteuning ener politiek van geweld. Veeleer moet het hier gesignaleerde gezien worden in het licht van "geen interesse", gevolg van verkeerde voorlichting, waarneembaar bij belangrijke volkslagen in het militair gebeuren in Indonesië". Het niet-reageren wordt dan verder nog wat weggepraat en vervolgens wordt kort beredeneerd, dat de morele betekenis van de actie (boycot) vooral ligt in het vlak van de internationale arbeidersklasse, al heeft de wereld er nog niet veel van bemerkt, aldus merkt schrijver op, voor wat betreft het afkondigen van een internationale boycot. Het is duidelijk, dat hier wat weg- en goedgepraat moet worden! Weggepraat worden ook de terreurdaden in de Republiek en wel met de woorden: "De nu met kwistige hand rondgestrooide gruwelverhalen over bandeloosheid, moord- en brandpartijen moeten naar het rijk der fabelen verwezen worden", aldus Blokzijl. Waarmede dan tevens naar het rijk der fabelen is verwezen, dat de communisten in het gebeurde mede de hand zouden hebben. De feiten liggen evenwel anders. Regelmatig zendt bijvoorbeeld radio Moskou in het Maleis gestelde raadgevingen aan Indonesië uit. Uit in Indië aangetroffen geschriften is gebleken, dat deze raadgevingen uit het communistisch propagandacentrum Komende, de gewenste aandacht hebben. De vaker in de overzichten genoemde arbeidersorganisatie Sobsi, even communistisch als de E.V.C. hier te lande, heeft in de daden van terreur en hetze een zeer werkzaam aandeel, gestimuleerd door de invloed van de Partai Komunis Indonesia, welke zeer actief is en uiteraard streeft naar de verovering van de macht om zodoende te komen tot wat de communisten verstaan onder een volksregering. In een pamflet van 4 Juli j.l. van het centraal comité der P.K.I. is dit wederom onomwonden verklaard. De inhoud van dit manifest past geheel in de op blz.21 van Overzicht No.7 uitgesproken veronderstelling naar aanleiding van een daaraan voorafgaande weergave ener raadgeving van Moskou, n.l. dat deze bedoeld kon zijn als een wenk om naar de macht te grijpen en dat de godachtengang in die richting inderdaad is gevolgd.

De P.K.I. toch erkent in het bewuste manifest "dat waar de volksbeweging de grondslag van de nationale revolutie vormt, de Sajapkiri (de linker vleugel in het politieke verenigingsleven), waarin de P.K.I. ook is vertegenwoordigd, stappen heeft gedaan om de leiding der Regering te vervangen. Als gevolg van de houding van de Sajapkiri is het gelukt het Kabinet Sjahrir te doen vervangen door het Kabinet Amir Sjarifoeddin, zodat een resolute leiding der revolutie gevormd is, welke zowel naar binnen als naar buiten democratisch is". Verder is in het manifest gesteld, dat de P.K.I. "als Generale Staf van de massa-organisatie - boeren en arbeiders - de staat terzijde kan staan en haar versterken in het weerstaan van alle soorten agressie. De P.K.I. zal doorvechten voor de volksregering".

De Sobsi - in de Vrije Katheder volkomen ten onrechte aangeduid als het Indonesische N.V.V. (verg. hiervoren) - werkt niet alleen aan de bevordering der agitatie over Java, maar heeft zich ook regelmatig tot het buitenland gewend met stemmingverwekkerij en aanbevelingen voor een boycotactie tegen Nederland. Zo bijv. nog kortgeleden in een telegram aan het congres van de Australische Arbeidersbond te Melbourne, aan welk telegram algemene bekendheid is gegeven en waarin o.a. werd medegedeeld, dat

de aanwezigheid van Nederlandse troepen in Indonesië een schending vormt van de soevereiniteit van de Indonesische Republiek en een bedreiging voor de wereldvrede (!). In verband hiermede koesterde de Sobsi de hoop, dat de Nederlands-Indonesische kwestie opgenomen zou worden in het program van de congresbijeenkomsten en dat de Australische arbeiders hun steun aan de Republiek tot het uiterste zouden opvoeren.

1 October 1947.

OVERZICHT STAKINGEN IN SEPTEMBER 1947.

Bedrijf.	Aanleiding.	Immenging Vakbonden.	Resultaat	V o l g n o.
Electro Blikfabr. - Leeuwarden.	Eerst 24-u.prot.st. tegen invoering tariefstelsel; stakers ontslagen, waarna gehele pers. staakte.	Unie tegen E.V.C. hielp met steun-lijsten.	Arbeid hervat onder de directie gestelde eisen.	1
Textielfabr. H. ten Cate te Almelo.	Protest tegen 3-ploegenstelsel.	Unie tegen E.V.C. steunde.	Directie kreeg toestemming van vakraad waarna arb. bewilligden.	2
Meelfabriek "Holland" te A'dam.	Eis: hogere lonen en prestatietoelag.	E.V.C. steunt de stakers.	Directie stelde eis tot werkherv. op 27/8 geen gevolg; arb. ontslagen.	3
Stalenmeub. fabr. Gabriëls te Enschede	Door E.V.C. personen was ontevredenheid gewekt en tot staken aangezet (o.a. 2% vac. toelag).	E.V.C. steunde haar stakende leden	De E.V.C. leden werden ontslagen, de overigen hervatten onder zelfde voorw. het werk.	4
Bouwvakarb. Noordwolde.	Eis uitbetaling 2% jaarloon als toelag.	----	Eis niet ingewilligd.	5
Pol. del. werkzaam in de mijnen - Valkenburg.	Eis: toekenning grotere faciliteiten en arbeidsvoorwaarden	----	Betrokkenen over andere kampen verdeeld.	6
Apparatenfabr. Hazemijer te Hengelo.	Sit-down st., daar deel v/h loon niet op loonkaart maar in tarief werd uitbet.	----	Na overleg werk hervat arbeiders stonden nieuwe regeling toe.	7
Schippers van aardapp. meelfabr. - Nw. Pekola.	Eis: 25% verhoging vrachtprijs i.v.m. lage waterstand (mindere vracht en geringere snelheid).	Unie niet, E.V.C. vermoedelijk wel achter stakers.	Geschil na overleg opgeheven en werk hervat.	8
Meelfabr. N.V. Ceres Nering Bogel-A'dam.	Sympathicstaking met arbeiders meelfabr. "Holland".	E.V.C. steunt.		9
N.V. Hengelo so Verenfab. - Hengelo.	Arbeiders eisten grotere verhoging, daar toezichthoudend personeel deze wel ontving.	N.V.V. adviseerde werk te hervatten.	Werk hervat, zonder inwilliging van eis.	10
Bouwvakarb. a/h. K.L.M. gebouw - Den Haag.	Eis: toekenning van premie tegen de geldende bepalingen in	E.V.C. kon zich niet achterstellen.	Na overleg werd lopende maand nog uitbetaald.	11
Textielfabr. E. ter Kuile te Enschede	Een arbeidster werd onder werk opgedragen, zij weigerde; kreeg ontslag; aantal meisjes gingen in staking.	Directie weigerde, E.V.C. bemiddeling.	Fabriekskern adviseerde ontslag te handhaven, doch getuigschrift uit te roiken.	12

V o g n o. Be- gin in vori- n ge o. mnd. De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan: De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan, dat in normale toestand werkzaam is.
 .: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren).
 -: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uren of langer).
 =: staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																														
1	19/8	pl.m. 200		180																																																									
2	25/8	pl.m. 1400		35, tevens waren ong. 400 arbeiders uitgesloten.																																																									
3	25/8	pl.m. 200		170																																																									
4	27/8	9		9																																																									
5	30/8	27																																																											
6		pl.m. 950																																																											
7		60																																																											
8		40																																																											
9		pl.m. 80															80																																												
10		60																					60																																						
11		200																								200																																			
12		120																								120																																			